

H. István Jutalomüdülésen

Apám a galyatetői nagyszálló előtt 1948-ban. Akkor osztották először az élmunkás kitüntetések, ami egy galyatetői egyszemélyes, kéthetes beutalóval járt együtt. [Élmunkások: 1948. március 15-én hirdették meg először -- szovjet mintára -- az első országos munkaversenyt, és az itt élen járó munkásoknak adományozták az 'élmunkás' kitüntető címet. A főként a szakmunkások közül kikerülő munkáselit a káderutánpótlást szolgálta. A címmel különféle kedvezmények is jártak

(üdülés, vásárlási lehetőség, olykor lakáskiutalás). A munkaversenyben ezt követően áttértek a sztahanovista mozgalomra (ez a mozgalom 1935-ben indult a Szovjetunióban a termelés növelésére). Magyarországon először Sztálin 70. születésnapján, 1949-ben hirdették meg. 1954-ben megszűnt a mozgalom, 1956-ban a címet is eltörölték. -- A szerk.] Apám 1901-ben született. Hat elemi végzet, utána kereskedősegédnek adták, mert nagyon vészna gyerek volt. Kirakatrendező volt, még hozzá szenvedélyes kirakatrendező, aki a munkájában művész volt. A kirakatrendezők egyébként is művészetnek tekintették a munkájukat. Versenyeket rendeztek, díjakat osztottak. Amikor családi séta közben kirakatot néztünk, az nem olyan kirakatnézés volt, hogy mi mennyibe kerül, hanem hogy más kirakatrendezők mit csináltak. Apám az 1930-as években valahogy elintézte, hogy egy német szaklap is járjon neki. Részben összepórolta, részben azok is adtak bele, akiknél dolgozott. Tanulmányútra is ment. Minden évben utazott. Bejárta a német városokat, volt Párizsban, Bécsben. A munkaadóktól mindig szerzett annyi hozzájárulást, hogy ez valahogy összejöjjön. De nagyon kis pénzzel csinálta ezeket az utazásokat. Fiatalember korában úgy ment el Párizsba, hogy ott azonnal megevett egy koszorú fűgét, hogy elrontsa a gyomrát, és akkor nem lesz ilyen kiadás. Kis cégek voltak annak idején, és ez azt jelentette, hogy egy kirakatrendezőnek tíz helyre is kellett járnia, mert egy boltnak volt egy vagy két kirakata, amit nem kellett olyan gyakran átrendezni. És akkor a Baross téri Filléres Áruház [Filléres Divatház volt az üzlet pontos neve. -- A szerk.] -- most egy szálloda áll a helyén -- keresett főrendezőt. Nagyon szép nagy áruház volt, 16 kirakattal. Két üzletük volt, a nagyobbik a Baross téren, a kisebbik bolt a Teleki téren volt. ?A vidék áruháza? volt: a vevőkört tekintve a tulajdonos a Keleti pályaudvarra érkező vidékire parasztságra épített. Nem engedett például nagy tükröket elhelyezni az áruházban, hogy el ne szégyellje magát a mezítlábas, rosszul öltözött vevő. A ?filléres? név azt jelentette, hogy az árakat nem pengőben írták rá az árura, hanem fillérben, például 2599 fillér. A büféjükben tíz fillérért adtak egy pár forró virslit, mustárral, szelet kenyérrel s egy kis pohár szódavízzel. Az árukészlet a célzott vevőcsoportnak megfelelő volt, a személyzet hetente egyszer nyitás előtt személyzeti áron vásárolhatott, a kód a beszerzési árhoz a tulaj sógorának a neve volt: Weil Oszkár -- ez kiadja a tíz számot. Az áruházak versenyében sajátos helyet foglalt el, mai szóval bővlinak nevezném, de nagyon jól ment. A tulaj időben elment, nem jött vissza, az áruház nagy részét úgyis lebombázták, nem tudok semmilyen újakezdekről. Apám megkapta ezt az állást. Apám a szakszervezeti életében a kirakatrendezőkkel élt nagyon együtt. Ezek voltak a barátai. Ezek is mind zsidók voltak. A kirakatrendezés zsidó szakma volt. Alig volt nem zsidó kirakatrendező. Két nagyobb áruház volt Pesten, a Corvin és a Divatcsarnok, ezeknek nem zsidó volt a főrendezője. De hát azok akkora urak voltak, hozzánk képest méltóságos urak. Az összes többi lóti-futi kirakatrendező mind zsidó volt. Ezt azért tudom olyan biztosan, mert már a Garay utcában laktunk, amikor kijött az egyik zsidótörvény [lásd: zsidótörvények Magyarországon], azt hiszem, a második, és apám összehívott egy ilyen baráti értekezletet. Nagyon szép nagy lakásunk volt, hatalmas szobával, és vagy harmincan voltak ott, és arról tanácskoztak, hogyan kell strómant szerezni. Az apám és a nővérem már 1945-ben belépett a kommunista pártba.